

РЕЦЕНЗИЯ

от проф д-р Нели Андреева Бенчева

на дисертационен труд за присъждане на образователната и научна степен „доктор“

по: област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки
професионално направление 3.7 *Администрация и управление*

Автор: Лилия Недкова Недева

Тема: УПРАВЛЕНИЕ НА СОЦИАЛНИЯ КАПИТАЛ В ОБЩИНСКИТЕ
ОРГАНИЗАЦИИ (ПО ПРИМЕРА НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ)

Научен ръководител: Проф д-р Петър Петров

1. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Дисертационният труд се фокусира върху нарастващата обществена значимост на социалния капитал и неговата роля като ключов фактор за изграждане на качествени взаимоотношения, социални връзки и инфраструктура. В сега съществуващата литература и в научните изследвания все още липсват ясно изведени и научно обосновани социални модели, които разкриват същността, ролята и значението на местното самоуправление на ниво общини, техните особености на управление, политиките, действията и поведението им за изграждане на доверие и насърчаване на съвместни дейности за постигане на определени цели, с оглед създаване на здраво гражданско общество, способно да удовлетворява висок обществен интерес. Местното самоуправление се свързва с изграждане на нов тип обществени отношения, в контекста на новите обществени реалности. Изграждането на социален капитал е в основата на решаването на икономически, социални, финансови и др. проблеми на развитие на общините в България. В този смисъл възприемам и актуалността на представения дисертационен труд.

Считам, че докторантката умело, със солидни обективни аргументи, поставя целта и конкретните задачи на дисертационното труд и е аргументирала актуалността на избраната тема.

2. Познаване на проблема

Дисертационният труд е разработен в обем от 190 страници. По отношение на структурата и съдържанието е постигнато добро и логично представяне на материала. Трудът е структуриран по следния начин: увод, три глави /теоретична, методология и методика на изследването и аналитична, анализ и насоки за подобряване на управлението/, изводи, заключение, научни приноси, научни публикации, използвана литература и приложения /анкета за измерване на социалния капитал в общините, интервюта, проведени с експерти от общините, Използвани са 136 библиографски източника, от които 76 на български и 60 на английски език. Резултатите от емпиричните изследвания са илюстрирани в основния текст на дисертационния труд в 13 таблици, 12 фигури.. Анкетните карти и интервютата са в приложенияя.

Докторантката показва добро познаване на литературата и теоретичните основи на управление на социалния капитал разглеждан в светлината на особеностите на управление в общините и компетентностите на експерти. Докторантката борави добре с категорийния и понятийния апарат на управленската теория в поцеса на извършване на теоретичния анализ и представяне на резултатите от емпиричното изследване. Добро впечатление прави и опита да се използва и практическата експертиза на докторантката, която работи в община Пловдив. Показано е умение ясно и точно да се излагат становищата на отделните автори и да се заема собствена аргументирана позиция.

Целта на дисертационния труд е конкретно дефинирана, а именно да се изследва управлението на социалния капитал в община Пловдив, като се разработят насоки за неговото усъвършенстване.

Въз основа на основна цел е развита основната изследователска теза, че развитието на социалния капитал в Община Пловдив е изправено пред редица проблеми, които влияят негативно върху изградените социални връзки и взаимодействия, което е предпоставка за недостатъчната ефективност и трудности в координиране на действията за постигане на определените цели.

За постигане на изследователската цел са поставени три основни задачи , които включват теоретични аспекти на управлението на социалния капитал, разработване на методика за изследване на социалния капитал и анализ на резултатите от проведеното

изследване, с оглед извеждане на изводи и препоръки за повишаване на ефективността на управление на социалния капитал, на примера на Община Пловдив. Ясно и конкретно са поставени обекта и предмета на изследването.

За постигане на целите и задачите на дисертационния труд е разработена специална методика съгласно целите, задачите и поставената изследователска теза.

В дисертацията се съдържат конкретни резултати и емпирични доказателства, които обективно отразяват реалните постижения на проведеното научно изследване относно значимостта на управлението на социалния капитал в общините и проучените нагласи, мнения и становища на експерти, за постигане на ефективно управление на социалния капитал в общините. Основните приноси в дисертационния труд са свързани с изучаване на ролята и значението на социалния капитал в общините за решаване на проблеми от икономически, социален и финансов и разработване на основни насоки за повишаване на ефективността на неговото управление.

Постигнатите резултати показват, че докторантката има добра теоретична подготовка, солидни практически познания и умения, професионален опит придобит по време по време на професионалната си кариера като менажер община, Категорично, експертния ѝ опит е позволил да се проведе самостоятелно научното изследване, което отговаря на изискванията за подготовка на изследователски труд за придобиване на ОНС „доктор”.

3. Методика на изследването

Проведеното изследване се основава на специално разработена и апробирана методика в съответствие с целта, задачите и хипотезите. Методологията и методиката на емпиричното изследване детайлно са описани във втора глава. Организацията на изследователския процес и подборният методически инструментариум са резултат от използване на широка информационна база.

Анализът на получените резултати е извършен с прилагането на количествени и качествени методи: сравнителен анализ, индукция, дедукция, логически подход, системен подход, дескриптивен анализ. Използвани са статистически методи за сравнение на величини и обработка на данни (корелационен анализ). За обработването на информацията се използват Статистически софтуер за социално-икономически изследвания IBM SPSS Statistics 25 и Microsoft EXCEL

За целите на изследването са използвани понятия, теоретични концепции, модели, подходи и нормативна уредба, изследваща същността на управлението на социалния

капитал. За постигане на поставените цел и задачи се залага на емпирично изследване, което е проведено сред общините Пловдив, Марица, Родопи и Асеновград, осъществено посредством структурирано (анкетно) проучване и дълбочинни интервюта.

Подробно е описано методологичните ограничения, които са съобразени по време на изследователския процес.

Може да се обобщи, че технологията на изследване се основава на разработена методология включваща използване на съвременни количествени и качествени методи, които позволяват в процеса на анализа да се осигурят по-надеждни резултати и оценки на експертите по отношение на ефективността на управление на социалния капитал в общините.

4. Характеристика и оценка на дисертационния труд

В **Първата глава** на дисертационния труд е направен обстоен преглед на теоретичните постановки, които се отнасят до управлението на социалния капитал. Доказва се, че социалният капитал е решаващ фактор, влияещ върху ефективното функциониране на общината и решаването на множество проблеми от икономически, социален и финансов характер. Направеният задълбочен теоретичен анализ е позволил на докторантката да формулира изследователските въпроси, целите, задачите и тезата на дисертационния труд. Изяснени са основни теоретични понятия и концепции които са свързани с управлението на социалния капитал, като се взема под внимание особеностите и спецификата на местното самоуправление и неговото приложение в рамките на общините. Анализира ни са различни автори определения в специализираната литература, като авторът прави сполучлив опит да даде свои виждания и формулировки за ролята и значението на ефективното управление на социалния капитал в общините. Подробно са разкрити особеностите на социалния капитал и неговите основни компоненти. От направеният теоретичен анализ са изведени ясни и точни изводи.

Като обобщение, направеният задълбочен теоретичен анализ на ефективността на управление на социалния капитал в системата на общините е залог за успешно разработване на втора и трета глава на дисертационния труд.

Втора глава е посветена на методологията и методиката на емпиричното изследване. Втората глава съдържа изследователската методология, което обосновава изследователския процес на всички етапи на изпълнение, заедно с проблемите и ограниченията

Докторантката представя изследователския процес на всички етапи на изпълнение, заедно с проблемите и ограниченията, които съпътстват емпиричното изследване.

Трета глава е посветена на анализа на основни резултати на изследването. Въз основа на анализа на информацията и данните от направеното изследване се посочват някои насоки и препоръки за усъвършенстване на управлението на социалния капитал в общините.

Като обобщение може да посочим, че в дисертацията се съдържат конкретни резултати и емпирични доказателства, които обективно отразяват достоверността на материала, върху който са формулирани приносите на дисертационния труд и реалните постижения на проведеното научно изследване.

5. Приноси и значимост на разработката за науката и практиката

В представения дисертационен труд могат да се посочат следните **по-важни научни приноси**:

1. Систематизирани са основните теоретични концепции, свързани със социалния капитал.
2. Установени са компонентите и основните показатели, измерващи социалния капитал.
3. Представена е спецификата на социалния капитал в общинските организации. Приложен е метода на триангулацията за идентифициране на изследователския проблем и задълбочаване на знанията в изследваната област,

От **научните приноси с практическо приложение** ще посочим следните:

1. Проведено е изследване за установяване на мнението на служителите в общините и общинските организации по важни въпроси и предизвикателства, които стоят в основата за постигане на ефективно управление на социалния капитал.
2. Установено е, че развитието на социалния капитал в общините Пловдив, Марица, Родопи и Асеновград, е изправено пред редица проблеми, оказващи влияние върху изградените социални връзки между хората, което е предпоставка за недостатъчната му ефективност и невъзможност на координиране на действията за постигане на желаните цели.
3. Представени са възможности за подобряване на социалния капитал в общинските организации.

6. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Във връзка с дисертационния труд са публикувани шест самостоятелни статии, от които 1 на български език и 6 на английски език. Общо **60 точки**. Докторантката покрива минималните наукометрични изисквания за придобиване на ОНС “доктор”.

7 Лично участие на докторанта

Докторантката самостоятелно разработва целта, задачите, програмата и методологията на изследването. Извършен е аналитичен преглед на български и чуждестранни научни публикации и наредби по разглеждания проблем. Събирането и анализирането на изследователските материали, статистическата им обработка и формулирането на изводи и предложения са изцяло самостоятелно дело на докторанта.

8. Автореферат

Авторефератът не отразява коректно и точно структурата и съдържанието на дисертационния труд. В него са включени основните глави, резултати от направеното проучване, изводи, заключение, научни приноси и списък на публикациите по дисертационния труд, съгласно изискванията

9. Критични забележки и препоръки

Нямам съществени критични бележки по дисертационния труд.

10. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Препоръчвам на докторанта да публикува резултатите от дисертационния труд в престижни научни списания с импакт фактор на английски език.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Считам, че представеният дисертационен труд, автореферат и публикации отговарят на изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“.

Представеният дисертационен труд е завършено научно изследване, което ми дава основание да дам **положителна оценка**.

Позволявам си да предложа на Почитаемото научно жури да **присъди на Лилия Недкова Недева** образователната и научна степен „доктор“ по Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки; професионално направление 3.7 Администрация и управление.

1.01. 2026г.

Рецензент:

(подпис)

Проф д-р Нели Бенчева